

Безбар'єрний простір у територіальній громаді

Кроки для спеціалістів

Семінар 2

Організація діяльності ОМС щодо створення
безбар'єрного простору в громадах

23 жовтня 2025 року

MINISTRY OF
FOREIGN AFFAIRS
OF DENMARK

France

SLOVENIA
AID & PARTNERSHIPS

Міністерство розвитку
громад та територій
України

МОДЕРАТОРКА / СПІКЕРИ

Модераторка

Марія Баран

Радниця з питань децентралізації та муніципальних послуг
Регіонального офісу «U-LEAD з Європою» в Івано-Франківській області

Спікер

Володимир Висоцький

Експерт з питань створення безбар'єрного простору
«U-LEAD з Європою»

Спікерка

Світлана Гнатюк

Експертка з питань безбар'єрності «U-LEAD з Європою»

ОСНОВНІ ПИТАННЯ

1

Реалізація шести стратегічних напрямів безбар'єрності на рівні громади

2

Основні моделі організації діяльності ОМС щодо безбар'єрності

3

Безбар'єрність у стратегічному плануванні громади. Можливості пошуку джерел фінансування для реалізації заходів місцевих програмних документів

4

Особливості міжсекторальної взаємодії для формування безбар'єрного простору в громаді

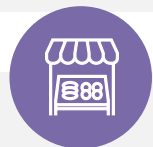
Реалізація шести стратегічних напрямів безбар'єрності на рівні громади

ЕЛЕМЕНТИ БЕЗБАР'ЄРНОГО ПРОСТОРУ В ГРОМАДІ

Побудоване середовище

контроль будівельних норм, запровадження стандартів, навчання фахівців, контроль безбар'єрного будівництва та реконструкції

Товари

безбар'єрні товари, безбар'єрний транспорт, бізнес без бар'єрів

Послуги

універсальний дизайн послуг і товарів, методики моніторингу доступності публічних послуг, проведення такого моніторингу

Інформація та комунікація

стандарти простої мови та легкого читання, та їх іплементування; запровадження механізмів стимулювання перекладу українською жестовою мовою

АЛГОРИТМ ФОРМУВАННЯ БЕЗБАР'ЄРНОГО ПРОСТОРУ В ГРОМАДІ

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ НАПРЯМІВ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ В ГРОМАДІ

Напрямок безбар'єрності	Приклади рішень	Хто може реалізовувати
Фізична	- облаштування пандусів, ліфтів, доступних туалетів у будівлях громади; - тактильні смуги на тротуарах та зупинках; - облаштування інклюзивних дитячих та спортивних майданчиків.	Переважно ОМС, але у співпраці з бізнесом (магазини, банки, аптеки) та громадськими організаціями для громадського контролю.
Інформаційна	- друковані матеріали збільшеним шрифтом; - дублювання візуальної інформації в аудіо-форматі; - відео з субтитрами та/або перекладом на жестову мову; - зрозуміла навігація та інфостенди у громадських просторах, на вулицях, у будівлях.	ОМС самостійно (оголошення, матеріали, веб-сайт), а також спільно з ГО людей з інвалідністю та бізнесом.
Освітня	- підготовка асистентів вчителів та обладнання інклюзивних класів; - корекційні заняття для дітей з особливими освітніми потребами; - програми профорієнтації для учнів з інвалідністю; - інклюзивні гуртки у позашкільних закладах.	ОМС у сфері освіти, але ефективніше у партнерстві з бізнесом (практики на підприємствах) та громадськістю (підтримка сімей).
Цифрова	- створення доступного веб-сайту громади; - онлайн-запис на прийом до ЦНАП; - електронні петиції та консультації; - відкритий доступ до Wi-Fi у громадських просторах.	ОМС можуть реалізувати напряму, але інтернет-провайдери й IT-бізнес допоможуть технічно та фінансово.
Соціальна та громадська	- створення консультативних рад при ОМС з представниками МГН; - організація інклюзивних культурних і спортивних подій; - виїзні прийоми соціальних працівників; - адаптовані громадські слухання (онлайн, з перекладом жестовою мовою).	Переважно спільно: ОМС + ГО (залучення людей), іноді за підтримки бізнесу як спонсора подій.
Економічна	- програми підтримки працевлаштування людей з інвалідністю; - інклюзивні робочі місця в комунальних установах; - підтримка підприємництва серед вразливих на ринку праці груп; - пільги для бізнесу, що створює безбар'єрні робочі місця.	ОМС не зможе повністю самостійно: потрібне партнерство з бізнесом та центрами зайнятості, а також залучення міжнародних програм підтримки.

Основні моделі організації діяльності ОМС щодо безбар'єрності

ОСНОВНІ МОДЕЛІ ІНСТИТУЦІЇ З БЕЗБАР'ЄРНОСТІ В ГРОМАДІ

Місцева Рада безбар'єрності

- Більша кількість населення
- Велика кількість об'єктів соціальної інфраструктури
- Активне громадянське суспільство

Галузовий виконавчий орган

- Більша та середня кількість населення
- Достатня кількість людей в команді ОМС

Уповноважена особа

- Менша кількість населення
- Недостатня кількість людей в команді ОМС
- Низька активність громадянського суспільства

МІСЦЕВА РАДА БЕЗБАР'ЄРНОСТІ

01

сприяє координації дій ОМС, громадянського суспільства, експертної спільноти, бізнесу для створення безбар'єрного простору в громаді

02

визначає шляхи, механізми і способи вирішення проблемних питань, що виникають під час реалізації політики зі

03

розробляє пропозиції до стратегії, інших програмних та планувальних документів з метою врахування принципу безбар'єрності в місцевих політиках

консультативно-дорадчий орган територіальної громади, що утворюється з метою координації, моніторингу дій зі створення безбар'єрного простору

ГАЛУЗЕВИЙ ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН

Статус

структурний підрозділ або
юридична особа

Нормативне забезпечення

положення має містити відповідні
завдання

Функції

відповідальний виконавець заходів
місцевих цільових програм

Взаємодія

забезпечує міжсекторальну
взаємодію та взаємодію із місцевою
радою безбар'єрності

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ

01

сприяє координації роботи
ОМС, громадських
організацій та інших
зацікавлених сторін у сфері
забезпечення безбар'єрності

02

надає консультативну та
методичну підтримку
суб'єктам, які впроваджують
заходи з безбар'єрності

03

організовує моніторинг та
оцінку безбар'єрності у
громаді та контролює
виконанням відповідних
норм

ВИЗНАЧЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНИХ ПРИ ПРИЙНЯТТІ ПЛАНУ ЗАХОДІВ

УКРАЇНА
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

Баранинського сільського голови Ужгородського району
Закарпатської області

від 27 серпня 2025 року
с. Баранинці

№ 101-о

Про затвердження Плану заходів на 2025–2026 роки
з реалізації Національної стратегії із створення
безбар'єрного простору в Україні на період до 2030
року в Баранинській територіальній громаді

Відповідно до статей 26 та 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», на виконання Указу Президента України від 03.12.2020 № 533/2020 «Про забезпечення створення безбар'єрного простору в Україні», Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 366-р (із змінами), та Плану заходів на 2025–2026 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.03.2025 № 374-р, а також розпорядження Закарпатської обласної державної адміністрації від 08.07.2025 № 488 «Про затвердження Плану заходів на 2025–2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року», з метою впровадження політики безбар'єрності на місцевому рівні, керуючись принципами інклюзивності, відкритості та рівного доступу до публічних послуг:

1. Затвердити План заходів на 2025–2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року в Баранинській територіальній громаді згідно з додатком.
2. Визначити відповідальними за виконання заходів, передбачених Планом, виконавчі органи сільської ради відповідно до їх повноважень.
3. Контроль за виконанням розпорядження залишаю за собою.

Сільський голова

Юрій МАРУСЯК

ІВАНИЧІВСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
ВОЛОДИМИРСЬКОГО РАЙОНУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

08 серпня 2025 року

селище Іваничі

№ 134

Про затвердження плану заходів на 2025–2026 роки
з реалізації Національної стратегії із створення
безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року
Іваничівської селищної територіальної громади

Відповідно до статей 42, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Указу Президента України 03.12.2020 року № 533/2020 «Про забезпечення створення безбар'єрного простору в Україні», на виконання розпоряджень Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 року № 366-р «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року», від 25.03.2025 року з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року», керуючись розпорядженням начальника Волинської обласної військової адміністрації Про затвердження плану заходів на 2025–2026 роки з реалізації у Волинській області Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року»:

1. Затвердити план заходів на 2025–2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року у Іваничівській селищній територіальній громаді (далі – план заходів), що додається.
2. Заступнику селищного голови з гуманітарних питань Оксані Рубан, старості Мишівського старостинського округу Надії Стежко, старості Соснинського старостинського округу Ларисі Дердюк, керівникам структурних підрозділів та виконавчих органів селищної ради, керівникам установ, що належать до сфери управління селищної ради:
 - 1) забезпечити виконання плану заходів;
 - 2) подавати інформацію про стан виконання плану заходів відділу земельних відносин та екології (Олег Волянський) щокварталу до 01 числа місяця, що настає за звітним періодом;
 - 3) забезпечити публікацію на офіційному вебсайті селищної ради інформацію про виконання плану заходів у формі відкритих даних;
3. Рекомендувати представникам бізнесу та суб'єктам господарювання усіх форм власності, які здійснюють підприємницьку діяльність на території Іваничівської селищної територіальної громади дотримуватись плану заходів.
4. Контроль за виконанням цього розпорядження залишаю за собою.

Селищний голова

Лідія ТОМАШЕВСЬКА

Валентина Бабусюк 21 183

ВИЗНАЧЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНИХ ПРИ ПРИЙНЯТТІ ПЛАНУ ЗАХОДІВ

Приклад рішення «Про затвердження плану заходів сільської ради на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року» – **визначення відповідальної особи / структурних підрозділів відбувається у прив'язці до Плану заходів.**

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-р «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року», розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 березня 2025 р. № 374-р «Про затвердження плану заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року», на виконання доручення Офісу Президента України від 20 березня 2023 року №41-01/340, та з метою реалізації державної політики щодо досягнення суспільної, освітньої, економічної, фізичної, цифрової, інформаційної та інших видів безбар'єрності на території сільської ради

ЗОБОВ'ЯЗУЮ:

1. Затвердити План заходів на 2025-2026 роки з реалізації в _____ громаді Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року (далі – План заходів), що додається.

2. Визначити відповідальною особою за виконання Плану заходів _____	2. Визначити відповідальними щодо виконання Плану заходів за наступними напрямками такі відділи _____ ради: • фізична безбар'єрність – відділ _____; • інформаційна безбар'єрність – відділ _____; • цифрова безбар'єрність – відділ _____; • освітня безбар'єрність – відділ _____; • економічна безбар'єрність – відділ _____; • суспільна та громадська безбар'єрність – відділ _____;	2. Визначити відповідальними за виконання заходів, передбачених Планом, виконавчі органи сільської ради відповідно до їх повноважень.
---	---	---

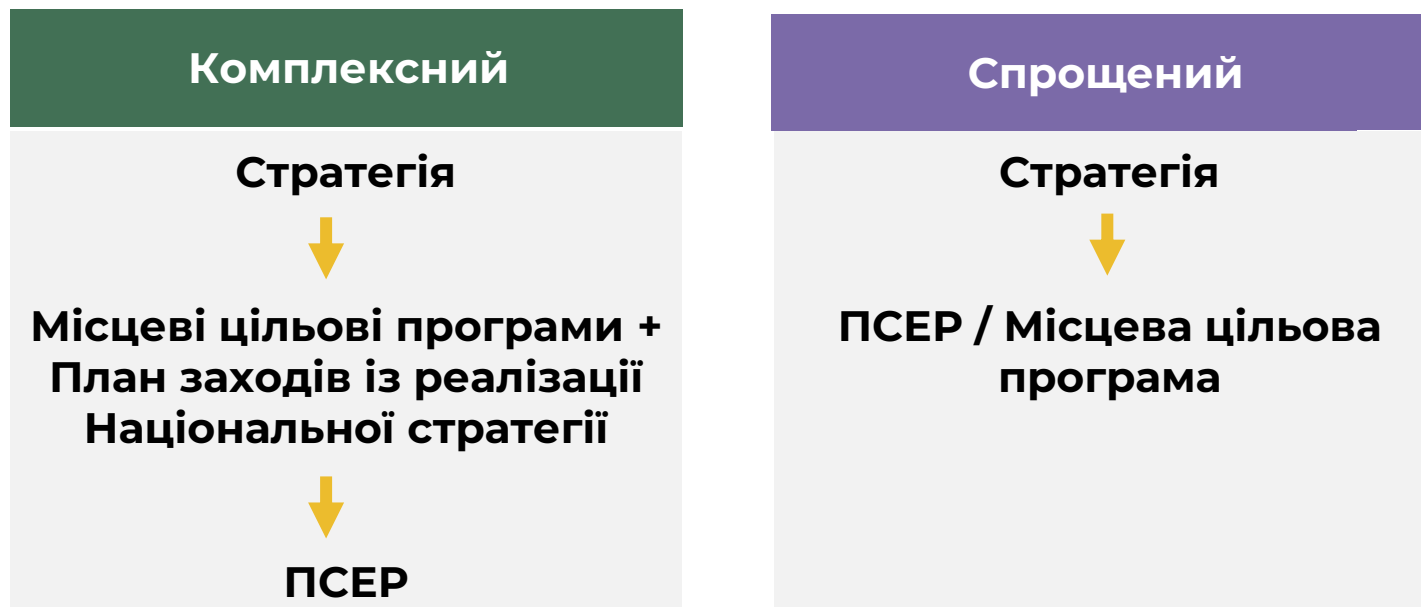
3. Відповідальним відділам інформувати _____ про виконання Плану заходів і його показників результативності цілей, відповідно до компетенції щокварталу до 01 числа місяця, наступного за звітним періодом.

4. Відділу _____ забезпечити подання _____ радою звіту про стан виконання Плану до _____ районної державної адміністрації.

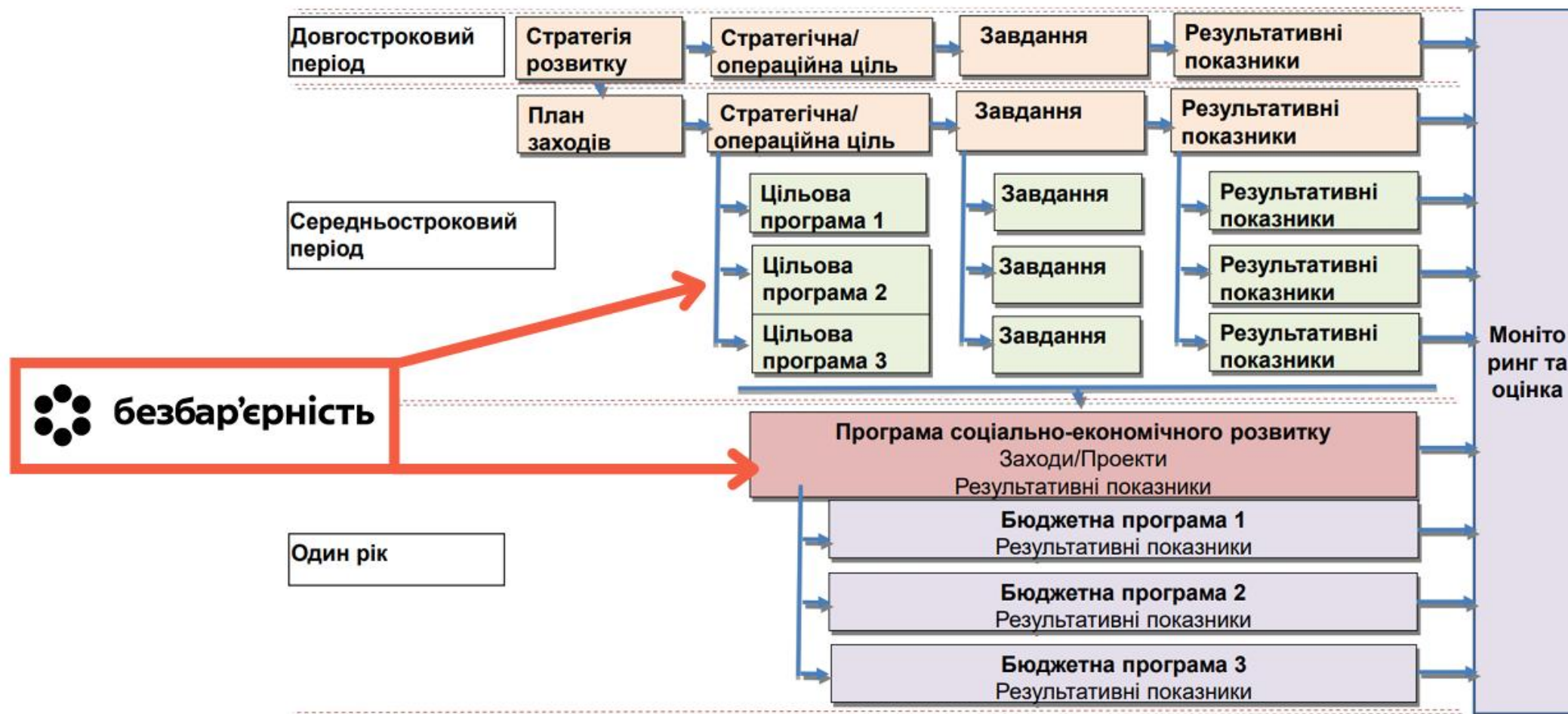
5. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на _____.

**Безбар'єрність у стратегічному
плануванні громади. Можливості
пошуку джерел фінансування для
реалізації заходів місцевих
програмних документів**

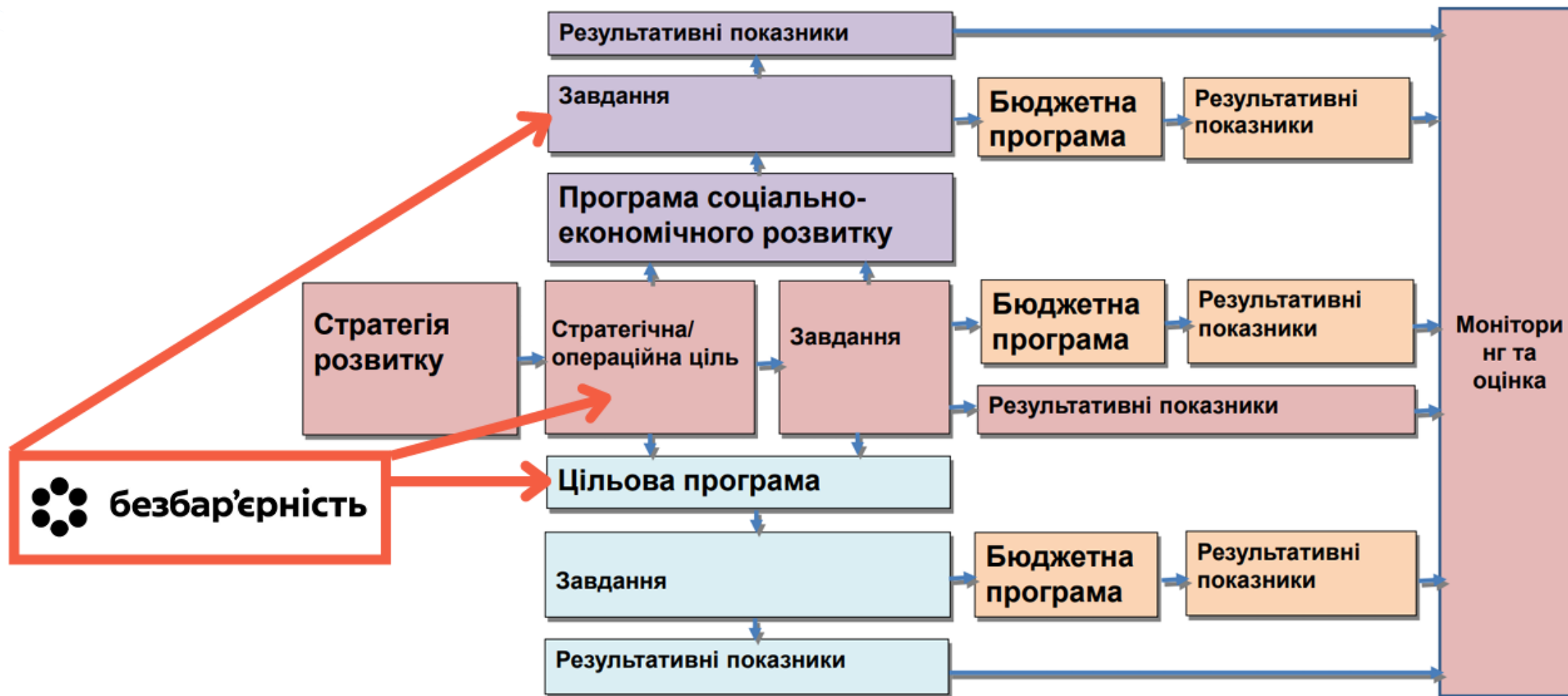
ПІДХОДИ ДО СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ БЕЗБАР'ЄРНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД

СПРОЩЕНИЙ ПІДХІД

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ У МІСЦЕВІЙ ЦІЛЬОВІЙ ПРОГРАМІ

01

Мета заходів – створення у громаді **безперешкодного простору для всіх груп населення**

02

Для визначення заходів важливо враховувати напрями безбар'єрності у відповідній галузі

03

Заходи та очікувані результати формуються на основі завдань та очікуваних результатів, визначених у Нацстратегії

04

Важливо враховувати особливості громади, і конкретизувати заходи відповідно до місцевого контексту

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ У МІСЦЕВІЙ ЦІЛЬОВІЙ ПРОГРАМІ

Положення	Приклад формулювання
Мета МЦП	Спрямування зусиль органів місцевого самоврядування та громади в цілому на створення безперешкодного середовища для всіх груп населення, забезпечення рівних можливостей кожній людині реалізовувати свої права, отримувати послуги на рівні з іншими шляхом інтегрування фізичної, інформаційної, цифрової, соціальної та громадянської, економічної та освітньої безбар'єрності до всіх сфер місцевої політики.
Завдання Плану заходів до МЦП	Забезпечити безбар'єрний доступ до закладів охорони здоров'я
Захід Плану заходів до МЦП	Поточні ремонти приміщень медамбулаторій з урахуванням вимог безбар'єрності
Очікуваний результат Плану заходів до МЦП	Встановлення пандусу, влаштування та обладнання санвузла для осіб з інвалідністю, заміна дверей для забезпечення ширини просвіту не менше 0,8 м, встановлення тактильних смуг перед та після сходів, встановлення інформаційних показчиків зі шрифтом Брайля.
Відповідальний виконавець	Виконавчий комітет

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ У ПСЕР

01

Обов'язково передбачати заходи, які забезпечують виконання завдань Нацстратегії

02

Усі заходи перед реалізацією мають бути **проаналізовані на предмет врахування доступності** для МГН

03

Усі заплановані інфраструктурні **проєкти** повинні **реалізовуватись з урахуванням стандартів доступності** (архітектурна доступність, інформаційна доступність, веб-доступність, інклюзивні освітні технології тощо)

Положення	Приклад формулювання
Мета ПСЕР	Покращення всебічного економічного, соціального та культурного розвитку кожного населеного пункту та громади вцілому шляхом вирішення спільних проблемних питань мешканців усіх селищ та сіл, які увійшли до складу громади та реалізації спільних завдань щодо економічного зростання.
Пріоритет	Цифровий розвиток , цифрова трансформація і цифровізація
Завдання	Розвиток цифровізації в апараті та структурних підрозділах Недригайлівської селищної ради
Захід	Просування інструментів електронної демократії: електронних петицій, опитувань, звернень громадян, обговорення проєктів нормативно-правових актів, громадського бюджету тощо
Очікувані результати виконання заходу	Доступ мешканців громади до участі в обговореннях важливих управлінських рішень

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ У ПЛАНІ ЗАХОДІВ З РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ

01

Місцевий План заходів з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року приймається рішенням виконавчого комітету

02

Завдання та заходи Плану структуруються **за напрямками безбар'єрності**

03

План заходів з реалізації Нацстратегії в межах громади має **узгоджуватися** зі Стратегією розвитку громади та бути **синхронізованим** з ПСЕР

04

Виконання Плану заходів забезпечується **відповідними структурними підрозділами ОМС** у межах їхніх повноважень **за участі інституції з безбар'єрності**

ПОТЕНЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

Міжнародні організації

Програми ЄС: EU4Regions, Horizon Europe, Erasmus+	Інфраструктурні та освітні проекти, розвиток інклюзії, цифрові сервіси	Гранти ЄС для регіонів
Програми ООН: UNDP, UNICEF, UNFPA	Соціальні проекти для громад, захист прав людей з інвалідністю, інклюзія молоді	Програми UNDP у громадах
ЄБРР, Світовий банк	Модернізація міської інфраструктури, інклюзивні послуги, сталий транспорт	Кредити та гранти на розвиток міст
GIZ (Німеччина), SIDA (Швеція)	Підтримка інклюзії, розвиток громад, гендерна рівність	Гранти для громадських проектів
Фонд Східна Європа, МФ «Відродження»	Локальні ініціативи з доступності, адвокація, освітні кампанії	Програми підтримки НУО

Бізнес та приватний сектор

Корпоративна соціальна відповідальність (CSR)	Інфраструктурні та освітні проекти у громадах	Програми МХП, Астарта, Нова Пошта, Ощадбанк тощо
Соціальне підприємництво	Інклюзивні послуги та простори	Інклюзивні кав'ярні, майстерні
Фонди та організації	Цільові проекти: адаптація будівель, транспортні рішення, закупівля обладнання	УКФ, Zagoriy Foundation, Червоний хрест, Amnesty International

Додаток 2!

Створення безбар'єрних маршрутів у населених пунктах	Містобудування, благоустрій	Кількість об'єктів інфраструктури, житлового та громадського призначення, приведених у відповідність з вимогами щодо безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	0	8823	Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки
		Кількість об'єктів інфраструктури, житлового та громадського призначення, приведених у відповідність з вимогами щодо безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	0	8823	Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки
		Кількість об'єктів інфраструктури, житлового та громадського призначення, приведених	0	8823	

Особливості міжсекторальної взаємодії для формування безбар'єрного простору в громаді

КЛЮЧОВІ ОСОБЛИВОСТІ МІЖСЕКТОРАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

**Спільне бачення
та цілі**

**Участь різних
секторів**

**Координація та
партнерство**

**Залучення
людей з
інвалідністю**

**Спільне
фінансування та
ресурси**

**Освітні та
інформаційні
кампанії**

ПРИКЛАД МІЖСЕКТОРАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

ОМС: ухвалюють рішення, забезпечуючи нормативну основу та фінансування

Заклади освіти: впроваджують принципи інклюзії, адаптують середовище, створюють освітні продукти

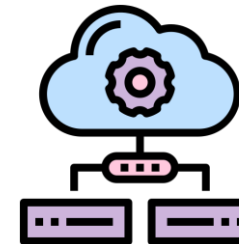
Заклади охорони здоров'я: надають послуги маломобільним мешканцям громади, організовують процес реабілітації, надають рекомендації для здійснення розумного пристосування

Місцева рада безбар'єрності, громадські організації та спільноти людей з інвалідністю: надають експертизу, тестують рішення, здійснюють адвокацію прав

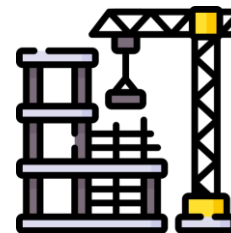
ІТ-сектор: впроваджує веб-доступність та доступність цифрових технологій

Бізнес: впроваджує доступні послуги і можливості для працевлаштування

Містобудівники, архітектори, транспортники: забезпечують безбар'єрність інфраструктури.

01

Основні моделі організації діяльності ОМС щодо безбар'єрності: **місцева рада безбар'єрності, виконавчий орган або посадова особа місцевого самоврядування та комбінації базових моделей.**

02

Інституції у сфері безбар'єрності мають забезпечувати **комплексний безбар'єрний розвиток** за всіма напрямками безбар'єрності - фізичної, інформаційної, цифрової, соціальної та громадянської, економічної та освітньої.

03

Формування політики безбар'єрності у громаді є складовою стратегічного планування. Створення безбар'єрного простору в громаді має бути наскрізним принципом Стратегії розвитку громади, однією з цілей Стратегії розвитку громади, одним з параметрів Заходів, передбачених у Стратегії розвитку громади та ПСЕР.

04

Ефективна міжсекторальна взаємодія для формування безбар'єрного простору в громаді дозволяє **подолати «секторальні бар'єри» і створити цілісну екосистему** безбар'єрності в громаді.

U-LEAD КОНСУЛЬТУЄ

Приєднуйтеся у Facebook

https://t.ly/ULEAD_Consults

Отримуйте відповіді на актуальні питання від досвідчених експертів Програми «U-LEAD з Європою»

Скануй

Скануй

U-LEAD РЕКОМЕНДУЄ

Приєднуйтеся у Telegram

https://t.ly/ULEAD_Recommends

Приєднуйся у WhatsApp

https://t.ly/U-LEAD_Recommends_W

НАС МОЖНА ЗНАЙТИ

Сайт Програми

u-lead.org.ua

Навчальна платформа

ulearn.org.ua

<https://www.facebook.com/ULEADwithEurope>

<https://ua.linkedin.com/company/uleadwitheurope>